

З Масквы, з Крэмыя хадою ўдмурнай, Усенароднай, чалавечай. Праў поле, поплавы, буруны Ідзе, таварышы, комуна На свеце шчасце ўзвекавечыць!

Сказаны больш трынаццаці год таму назад, у дзень адкрыцця XVIII з'езда ВКП(б), гэтыя словы народнага паэта Беларусі Які Купала з асабліва вялікай сілай гучаць цяпер, калі XIX з'езд Комуністычнай партыі Савецкага Саюза паднёс вялікі дзейнасці партыі і савецкага народа за пэўны гістарычны перыяд і вызначыў шляхі паводувае камуністычнага грамадства ў нашай краіне.

Комунізм, што блукаў сто гадоў таму назад зданню на Еўропе, цяпер ператварыўся ў такую сілу, якая вырвала ўжо з лапцудоў капітала адну трэцю частку чалавечтва, каронным чынам змяніла лёс многіх народаў і ператварыла аблічча самой планеты.

У сваёй гістарычнай прамоце на заключным паседжанні XIX з'езда КПСС таварыш Сталін паказаў, што інтарэсы Комуністычнай партыі не толькі не супярэчаць, а, наадварот, зліваюцца з інтарэсамі міліянаў народаў. Усе амагарты за справу прагрэсіўнага чалавечтва даярваюць Комуністычнай партыі, як сваёй роднай партыі, бачаць у яе палітыцы шлях да міру і шчасця народаў. «Для нас», — гаворыць таварыш Сталін, — асабліва маштоўна гэтае давер'е, якое азначае гатоўнасць падтрымаць нашу партыю ў барацьбе за светлую будучыню народаў, у барацьбе супраць вайны, у барацьбе за захаванне міру».

Магутная, цесна згуртаваная вакол сталінскага Цэнтральнага Камітэта, наш партыя выдэ савецкі народ да камунізма. Рэальную перспектыву яны камунізма ўказваюць нам рашэнні XIX з'езда, новы палітычны план.

У святле гістарычных задач паводувае камуністычнага грамадства шляхам паступовага пераходу ад сацыялізму да камунізму ніколі не была такой адказнай і важнай, як цяпер, роля нашай сацыялістычнай ідэалогіі.

Партыя ставіць перад сацыялістычнай ідэалогіяй баявую задачу — ачысціць свядомасць людзей ад перажыткаў капіталізма, ад забобонаў і шкодных традыцый старога грамадства, умцоўваць у масах высокае ўсведамленне грамадскага абавязку, палымнае пачуццё савецкага патрыятызма. Трэба выходзіць масы ў духу клопатаў аб інтарэсах дзяржавы, узаўвядзенні ў перамогу нашай справы, гатоўнасці і ўмення перадаваць любячы дзякаваць.

XIX з'езд партыі прама ўказаў, што важнейшая роля ў ажыццяўленні гэтых баявых задач уключаецца на адзін з пераважных атрадаў работнікаў ідэалагічнага фронту — пісьменнікаў, мастакоў, кампазітараў.

Спінніўшыся на задачах савецкай літаратуры, таварыш Маленкоў у справядлівым дакладзе выказаў, што яны могуць быць паспяхова выкананы толькі пры ўмове ліквідацыі суўзых недахопаў. Партыя назвала гэтыя недахопы: нізкі ідэйна-мастацкі ўзровень многіх твораў, з'яўленне твораў пасрэдных, шмрых, павярхоўных, часам проста халтурных, якія выла і сумна паказваюць кіруючае савецкае жыццё, скажваюць нашу савецкую рэчаіснасць.

Пісьменнікі павінны заўсёды памятаць, што гэты і культурны ўзровень савецкага чалавека няшмерна выраслі. Савецкія людзі не перыць павярхоўнасці, бядзінанасці, фальшы і прад'яўляюць высокі патрабаванні да творчасці нашых пісьменнікаў і мастакоў.

Партыя бязлітасна выкрыла ўсю шкоднасць так званай «творчы» бескамп'лектнасці і ўказала нашым пісьменнікам і мастакам на глыбокую памылковасць той думкі, што быццам савецкая рэчаіснасць не мае матэрыялаў для сатыры. Наша савецкая літаратура і мастацтва павінны смела паказваць жыццёвыя супярэчнасці і канфлікты, умець карыстацца зброй крытыкі як адным з дзейных сродкаў выхавання. Сіла і значэнне сацыялістычнага мастацтва заключаюцца ў яго цеснай сувязі з жыццём, у праўдлівым адлюстраванні рэчаіснасці.

Выдзяляючы і раскрываючы духоўныя якасці і тыповыя рысы характару радавога савецкага чалавека, ствараючы яго яркі мастацкі вобраз, партыя бачыць прыклад для людзей, творы сацыялістычнай літаратуры і мастацтва павінны бачаць загані, недахопы, хваравітыя з'явы, якія яшчэ маюць месца ў грамадстве. Партыя ўказала, што нам патрэбны савецкія Гогаі і Шчэдрыны, якія агнём сатыры правядура новую зброю барацьбы — геніяльную працу «Эканамічныя праблемы сацыялізму ў СССР». Гэты новы тэарэтычны твор таварыша Сталіна, як праўдзінна, асвятляе шляхі паводувае камунізма ў нашай краіне.

Т. Хадкевіч, І. Гурскі, Э. Агняцет, В. Вітка ўказалі на велізарнае значэнне для развіцця савецкай літаратуры выкрываюць партыі так званай «творчы» бескамп'лектнасці, распрацоўкі пытання аб тыповым у нашай літаратуры і мастацтве. Усе выступленні адзначалі неабходнасць больш актыўнага падрыхтоўкі да дэкады беларускай літаратуры і мастацтва ў Маскве.

Парт М. Танк працягнуў свае новыя першы, прысвечаны з'езду партыі. Над бурны апладысментаў ўсіх прысутных сход прыняў прывітаннае пісьмо вялікаму правядураў народаў таварышу Сталіну.

Партыя, савецкі народ, — гаворыць М. Лужанін, — атрымалі з рук

вышальвалі-б з жыцця ўсё адмоўнае, прагніўшае, аморальнае, усё тое, што перашкаджае руху савецкага грамадства наперад.

Найканштоўнейшым укладам у тэорыю сацыялістычнай эстэтыкі з'яўляецца раскрыццё таварышам Маленковым сутнасці тыповага ў нашай рэчаіснасці. «Нашы мастакі, літаратары, работнікі мастацтва ў сваёй творчай рабоце на стварэнні мастацкіх вобразаў павінны памятаць, што тыповое не толькі тое, што найбольш часта сустракаецца, але тое, што з найбольшай паўнатой і заўстранасцю выражае сутнасць данай сацыяльнай сілы. У марксісцка-ленінскім разуменні тыповае усюм не азначае нейкае статыстычнае, сярэдняе. Тыповае адпавядае сутнасці данай сацыяльна-гістарычнай з'явы, а не проста з'яўляецца найбольш шырокай, часта паўтаральнай, будзённым. Свядомае пераўвядзілінае, заўстраненне вобраза не выключае тыповасці, а пэўнае раскрывае і падкрэслівае яе. Тыповае ёсць асноўная сфера праўдзінна партыінасці ў рэалістычным мастацтве. Праблема тыповасці ёсць заўсёды праблема палітычная».

Партыя Леніна—Сталіна яшчэ раз напаміла нам тую галоўную ісціну, што асноўна аснова ўсіх нашых поспехаў з'яўляецца глыбокае вывучэнне жыцця савецкага грамадства, вышчынае авалодванне рэвалюцыйнай тэорыяй марксізма-ленінізма, шырокае разгортванне крытыкі і самакрытыкі. «Той, хто адстае ў ідэйна-палітычных адносінах, — указвае таварыш Маленкоў, — жыве заучанымі формуламі і не адчувае новага, той не здольны правільна разбірацца ва ўнутранай і знешняй абстаноўцы, не можа і неадстойна стаць на чале руху, таго жыццё раўна ці позна скіне з рахункаў». У сваім выступленні на XIX з'езду партыі таварыш Фальзееў падкрэсліў, што задача ідэйна-мастацкага выхавання пісьменнікаў з'яўляецца задачай агульнапартыйнай, агульнанароднай.

У святле ўказанняў партыі на недахопы нашай літаратуры і мастацтва, патрабаванні да іх асабліва ярка выступаюць перад намі недахопы, якія працягаюць ліквідаваць пісьменнікам, мастакам, кампазітарам нашай рэспублікі. Сярод добрых, высокаідэйных і высокамастацкіх твораў нашай літаратуры, музыкі, жывапісу сустракаюцца яшчэ творы павярхоўныя, халодныя, рамецінскія. Яшчэ да гэтага часу некаторы адзаныя работнікі нашых сельсаў, кіраўнікі секцый, ахвотна паўтарачы ісціну аб неабходнасці раэртвання крытыкі і самакрытыкі, самі ўхіляюцца ад гэтага, звывікалі з гнілой традыцыяй нейтралітэту, баяліся пакрыўдзіць таварыша.

Партыя ўказвае, што самакрытыка і асабліва крытыка лібу павінны ў шэрагах стаяць тым галоўным метадам, пры дапамозе якога мы зможам ускрываць і пераадолаваць нашы памылкі і недахопы. Метад прыняцываюць, смелай крытыкі неадхопаў павінен правізаваць усю нашу дзейнасць.

Партыя ўскрыва і ліквідавала перашкоды на шляху развіцця нашай літаратуры, мастацтва, дала новую баявую зброю ў барацьбе за новыя поспехі.

На гэтае велічынны перспектывам нашай будучыні, кожны пісьменнік, мастак, кампазітар, тэатральны дзеяч рэспублікі павінен быць актыўным байдом за новы ўзровень сацыялістычнай па эстэты, нацыянальнай па форме культуры беларускага народа. Несумненна, што сярод многіх важных задач літаратуры і мастацтва рэспублікі на першым месцы стаяць задачы стварэння новых высокаідэйных і высокамастацкіх твораў аб рабочым класе, аб вялікіх будоўлях камунізма, аб барацьбе нашага народа за мір.

Нельга мірыцца з заняпаданнем у беларускай савецкай літаратуры такога баявоста, вострага, актуальнага жанра, як сатыра. Усё лічце адстаючым у часткам з'яўляецца наша літаратурная крытыка.

Праз некалькі месяцаў у сталіцы нашай Радзімы — Маскве адбудзецца дэкада беларускай літаратуры і мастацтва. Трэба актыўнае рыхтавацца да гэтага ўсенароднага агляду дасягненняў культуры беларускага народа.

Шлях савецкіх людзей і ўсяго прагрэсіўнага чалавечтва да новых поспехаў яркім прахэтарам асвятляюць геніяльнае сталінскае праца «Эканамічныя праблемы сацыялізму ў СССР» і выступленне мударга правядура на XIX з'езду партыі. Па шляху, асвятленым генам Сталіна, пад мудрым кіраўніцтвам вялікай партыі савецкі народ пойдзе наперад, да поўнай перамогі камунізма.

Сход пісьменнікаў горада Мінска

22 кастрычніка адбыўся агульны сход пісьменнікаў г. Мінска, прысвечаны вынікам XIX з'езда КПСС.

Радзіснымі пачуццямі напаяваюцца нашы сэрцы, калі мы чытаем дыяктычны гістарычна з'езда Комуністычнай партыі Савецкага Саюза, — кажаў у сваім уступным слове П. Кавалеў. — Рашэнні з'езда — гэта баявая праграма дзейнасці кожнага савецкага чалавека, кожнага работніка літаратуры і мастацтва.

Адзін за адным на трыбуну ўзімаюцца ўдзельнікі схода.

І. Шамякін гаварыў аб велізарнае значэнні і жыцці ўсяго прагрэсіўнага чалавечтва гістарычнай прамоцы таварыша Сталіна на заключным паседжанні XIX з'езда партыі, пра бядзіноўныя клопаты партыі аб развіцці літаратуры і мастацтва.

Партыя, савецкі народ, — гаворыць М. Лужанін, — атрымалі з рук

У новыя далі

Мы ўсходзім на тым вышыні, Куды не ступаў чалавек. За намі шырокі гмах сіні. Дзе моры шугаюць і палыні Каналамі залучаных рэк.

А ўперад новыя далі І бодзе шырокі разлог. Дык пойдзем, таварыш, далей. Каб людзі на свеце ўсе зналі Праўдзінасць савецкіх дарог.

Як радасна вокам акінуць Вялікі, прасторны наш дом! Гомоняць, гудуць пучывымі Адноўленай роднай краіны, Як музыка працы, як гром.

Адзіная воля аднае, Злучае мільёны дарог — На славу савецкаму краю. Дзе ленінскі геній луняе І ўносіцца сцяг перамог.

Шумяць неўгамонныя хвалі, Насуць нас у новы паход. На горным шляху — перавае Стаіць правядура, мудры Сталін І партыю кіліца — ўнярод!

Уважым-жа нашыя сілы — Наперадзе шмат перашкод. Дзе нам арліны крылы Наш бацька любімы і мілы, — Каб пённым быў творчы узлёт.

Нахай-жа красуе, квітнее Савецкае наша зямлі! Хай ленінскі засеў буйнее, І явао стане надзея Вялікага сэрца Крэмыя.

Залатая восень

Зашумела спелымі жытамі, Вокал пах мядова разліла, Роўны луг закідала стэгамі, І на калёны чырваня навала;

У засеці з бункераў камбайнаў Паілаіся збожжавай ракой, На грудзях у многіх, самых дбайных, Забілішчала зоркай залатой.

І не даром: залатая восень — Называюць коротка яе, За багачце, што ў калгас прыносіць, І за славу, што людзям дае.

З края ў край яна багачем поўна, З года ў год становіцца шчадрай: У краіне вольнай і цудоўнай Залатая рука у людзей.

Вечаслаў КУЧЫНСКІ.

Незабыўныя дні

Вельмі цяжка знайсці патрэбныя словы, каб расказаць аб гэтых незабыўных днях.

Мне, простай жанчыне, выпала вялікае шчасце і чэсць быць дэлегаткай XIX з'езда слаўнай Комуністычнай партыі.

Ветліва і радасна сустрала нас родная Масква. Многія з нас, дэлегатаў з'езда, былі ў Маскве ўпершыню. Усё, што бачылі мы ў Маскве — і высотныя будынкі, і новыя станцыі метро, і тэатры, і музеі — напаяўла нас пачуццямі гордасці. Ды і як не гарыцца, калі ты знаходзішся ў горадзе, да якога звернуты погляды ўсіх сумленных людзей.

Сталіна ў гэты пераездзеўскія дні жыла ў чаканні вялікіх падзей. Нават твары ў людзей былі нейкія незвычайныя, усхваляваныя і радасныя.

Набліжаўся дзень адкрыцця з'езда. Я пасялілася ў нумары гасцініцы разам з дэлегаткай з'езда, звычайнай палескага калгаса Аўдодзіяй Арцём'еўнай Кухаравай. Доўга не маглі мы заснуць у гэтую ноч. Міжволі ўспомнілася ўсё жыццё.

Мяне выхавала савецкая ўлада, партыя, рабочы клас. Сваю работу ў прамысловасці я пачыла ў суровым 1942 годзе на заводзе ў Томску. У час вайны загінуў мой муж, загінулі двое маіх дзяцей. Цяжка было. Ды разумела — не ў адной мяне гора.

У суровых умовах прыходзілася нам працаваць. У цахах халодна, вецер гуляе. А фронт чакае боеспрынасцаў, зброі, снаражэння. Нялёгка было ў тых умовах авалодаць спецыяльнасцю. Але на кожным кроку адчуваў я падтрымку і дапамогу старэйшых рабочых, усіх таварышаў па рабоце. Тут прайшла я сапраўдную жыццёвую і прафесійную школу. Тут паспраўдзіла атчуца сіла рабочага калектыва, які навучыў мяне жыць і працаваць па-савецку. Тут уступіла я ў рады Комуністычнай партыі.

Вярнуўшыся ў Беларусь, пачала працаваць на адным з гігантаў палескай пачыткі — Мінскім аўтазаводе. І васьмь гадоў, простага чалавека, абіраюць дэлегаткай партыйнага з'езда.

Жыццё маё падобна да жыцця многіх савецкіх людзей. Нічога незвычайнага ў ім няма. Але васьмь, думала мяне, маё жыццё, як і жыццё ўсяго савецкага народа, — дзіўнае ява, аб якой марылі ваякімі людзі. Напэўна аб гэтым-жа думала і мая суседка Аўдодзія Арцём'еўна. Звычайна маўкліва, яна ўсхвалявана сказала мне:

— Мы самыя шчаслівыя людзі на свеце. Нават нашы ўнукі і праўнучкі, жыццё якіх будзе яшчэ больш цудоўным, будуць нам будзёнасцю. Гэта-ж мы — удзельнікі і сведкі найвялікшых падзей, мы першыя пракадаем людзям шлях да шчасця.

К. КУРЧЫЦКАЯ,

дэлегат XIX з'езда партыі.

Токар інструментальнага цэха Мінскага аўтазавода К. Курчыцкая ля станка.

Фота М. Мінковіча.

Гэтыя пачуцці хвалявалі ўсіх прысутных — у зале стаяла напружаная цішыня. Лічылі хвіліны да пачатку паседжання. Здавалася, час цягнецца вельмі марудна.

І васьмь зала ўстае. Бурнымі воплескамі вітаем мы з'яўленне дарагога таварыша Сталіна і яго саратніцаў.

Гістарычны XIX з'езд нашай партыі пачаў сваю работу.

Справаздачны даклад ЦК, даклад аб палітычным плане, выступленні дэлегатаў разгарнулі перад усім светам шлях барацьбы і перамог нашай партыі, асвятлілі яркім святлом перспектывы будучыні.

Кожнае слова, што прагучала з трыбуны з'езда, натхняе наш народ на новыя слаўныя справы.

У тых хвілінах зразумела я з усёй сілай, як многа залежыць ад нас, протых людзей, ад нашай працы.

Да глыбіні душы ўсхвалявалі мяне выступленні працэўнаікоў брацкіх зарубежных партый. Лешыя людзі зямлі, загартаваныя ў жорсткай барацьбе байцы, падмаіліся на трыбуну, каб ад імя сваіх народаў прыгавіць наш з'езд, нашага роланага Сталіна. З гарачымі словамі любі і панагі звернуліся яны да Комуністычнай партыі Савецкага Саюза, да вялікага Сталіна, і гэтыя словы гучалі, як клятвы на вернасць нашай агульнай справе.

Шчыра і шчыра асновавала я тое вялікае шчасце і чэсць, што выпалі нам на долю — быць рэдзкімі гістарычнымі рашэнні. Але як перадаць пачуццё чалавека, які сам прысутнічае тут, які сам прымае ўдзел у такой гістарычнай падзеі?

Нарэшце, мы ў Вялікай зале Крэмаўскага палаца. Я ведаю, што з гэтай трыбуны неаднойчы гучалі прамовы выдатных людзей нашай краіны, што ў гэтай зале не раз прымаіліся гістарычныя рашэнні. Але як перадаць пачуццё чалавека, які сам прысутнічае тут, які сам прымае ўдзел у такой гістарычнай падзеі?

І гэты дзень настаў. Заключнае паседжанне з'езда, на якім таварыш Сталін сказаў сваю гістарычную прамову, назаўсёды застанецца ў маёй памяці, як самая яркая, самая радасная падзея ў жыцці.

Вось ён стаіць на трыбуне, проты і блізка чалавек, вялікі барацьбіт за шчасце працоўных. А мы, затаўшны дыханнем, стараемся запомніць кожнае слова, кожны жэст. Гаворыць таварыш Сталін усюм проста, а словы яго даходзяць да самага сэрца. І кожны мурга, вялікага сэнсу ў яго прамове! Гэтая прамова — вялікая праграма барацьбы за шчасце народаў, за мір.

Мне, маці, якая страціла ў час вайны дваіх дзяцей, асабліва блізка і зразумела сталінскія словы аб міру.

Мы гордыя тым, што з'яўляемся працэўнікамі першай «Ударнай брыгады» савецкага рэвалюцыйнага і рабочага руху.

Таварыш Сталін кажа:

«Цяпер, калі ад Кітая і Барэі да Чэкаславакіі і Венгрыі паявіліся новыя «Ударныя брыгады» ў асобе народна-дэмакратычных краін, — цяпер нашай партыі лгчыі стала амагартца, ды і работа пайшла веселей».

Весьляе цяпер працэўца, веселей жывецца. І кожны з нас — рабочы, калгаснік, інтэлігент, камуніст і беспартыйны — ведае, што павінен працаваць яшчэ больш, каб выказаць дыртытыву партыі, зрэйсціць геніяльнае сталінскае прадначарванні.

Рашэнні XIX з'езда, гістарычная прамова таварыша Сталіна натхняюць савецкіх людзей на новыя працоўныя подзвігі ў імя перамогі камунізма.

Ад усёго сэрца хачу сказаць: «За шчасце нашага жыцця, за радасць творчай працы дзякуй табе, наша партыя, дзякуй Вам, родны таварыш Сталін!»

Таварыш Сталін кажа:

«Цяпер, калі ад Кітая і Барэі да Чэкаславакіі і Венгрыі паявіліся новыя «Ударныя брыгады» ў асобе народна-дэмакратычных краін, — цяпер нашай партыі лгчыі стала амагартца, ды і работа пайшла веселей».

Весьляе цяпер працэўца, веселей жывецца. І кожны з нас — рабочы, калгаснік, інтэлігент, камуніст і беспартыйны — ведае, што павінен працаваць яшчэ больш, каб выказаць дыртытыву партыі, зрэйсціць геніяльнае сталінскае прадначарванні.

Рашэнні XIX з'езда, гістарычная прамова таварыша Сталіна натхняюць савецкіх людзей на новыя працоўныя подзвігі ў імя перамогі камунізма.

Ад усёго сэрца хачу сказаць: «За шчасце нашага жыцця, за радасць творчай працы дзякуй табе, наша партыя, дзякуй Вам, родны таварыш Сталін!»

У брыгадзе знатнага механізатара

У сяле Русахі на ўзгорку, побач з калгасным клубам стаіць новы дом з вялікімі светлымі вокнамі. У ім ёсць чырвоны куток, сталовая, спальны пакой. Гэта — палаты стан трактарнай брыгады дэпутата Вярхоўнага Савета СССР Аляксандра Канстанцінавіча Казла.

Позні асенні вечар. Буйны вецер кідае вялікія кроплі дажджу ў вокны доміка, гоніць па дароце пажоўклае лісце, скідае яго ў кювет. Але трактарыстам ужо не страшны ні халодны вецер, ні дождж. Яны закончылі палыную работу і сабраліся сядзець у прасторны прыгожы куток, каб выказаць свае думкі і пачуцці, выкліканыя рашэннямі XIX з'езда партыі, гістарычнай прамовай таварыша Сталіна.

Механізатары гавораць спакойна і нестаропка, нібы падбарочы і ўзважваючы кожнае слова, што ідзе з глыбіні сэрца.

Слова брэ механізатар Анатолій Маліноўскі. Ён успамінае шлях прайздены партый, краінай за гады наша XVIII з'езда партыі. Як хутка змянілася аблічча краіны! Выраслі гіганцкія заводы, з'явілася новая магутная тэхніка. Вялічынны змены ён бачыў на прыкладзе сваёй брыгады. Калісьці ён працаваў на маленькім «Фардзоне». А цяпер магутныя гусянічыя трактары аруць калгасныя палі. Тэхніка расце казанца, і наш абавязак, гаворыць Маліноўскі, смела ён авалодаваць, рэзка павышаць ураджайнасць палёў у калгасе. У адказ на рашэнне з'езда ён абяцае раскарчаваць у калгасе імя Чапаева звыш плана некалькі гектараў зямлі.

Коротка, але вельмі выразна гаворыць камсомолец Леанід Казёл:

— Як прамані ранішняга сонца, асвятляе свет прамова таварыша Сталіна. Яна запалаіла ў мяне палымнае жаданне працаваць за яшчэ большым напружаннем сіл. Я абавязуюся свае паўтары гадзінны нормы выканаць да 35-й гадзіны Вялікага Кастрычніка.

Твары механізатараў радасныя, усхваляваныя. У гэтым годзе яны прапрацавалі на славу. Ім ёсць чым пахваліцца.

Падведзены вынікі спаборніцтва з

брыгадай Героя Сацыялістычнай Працы Івана Бунеева. Беларускія трактарысты працуюць ужо ў лік будучага года. Сяканомлена многа гаручага, атрымана па 120 — 130 пудоў збожжавых з гектара.

— Як мы абядалі таварышу Сталіну, так і зробілі. Слова наша дэрае, непарушыае. Мы яго на вецер не кідаем.

І хоць кожны трактарыст зрабіў нямаля, але гаворыць ён аб гэтым без ценю зааыства, самаздавальненасці.

Сціпам і нават сарамлівы Аляксандр Казёл таксама не любіць задавальняцца дасягнутым. Ён разгарнуў перад трактарыстамі вялікія планы брыгады на працяглы перыяд: ачысціць ад каменяў і адвапаць у балот і хмызняку шэсцьсот гектараў зямлі, механізаваць здабычу торфу і асноўныя работы ў жылвагадоўлі, гародніцтве, садоўніцтве...

Абмяркоўваючы планы новай пяцігодкі, кожны трактарыст гаварыў не аб ранейшых заслугах, а аб будучым, аб тым, як лепш узяць ураджайнасць і павысіць прадукцывасць жылвагадоўлі ў арцелях

Новы горнаўскі спектакль

Рыхтуючыся да дэкады беларускай літаратуры і мастацтва ў Маскве, театр імя Якуба Коласа паставіў п'есу М. Горкага «Ворагі».

Пастаноўшчык спектакля рэжысёр МХАТ А. М. Раеўскі сваёй работай над п'есай Горкага «Ворагі», як і над спектаклем «Апошні» ў театры імя Янкі Купалы, даў сваё глыбокае разуменне драматургіі Горкага, умёна стварыў палітычна страшны і ў той-жа час мастацкі праўдзінны рэалістычны спектакль. Майстэрства рэжысёра адчуваецца не толькі ў дакладным умёна вылучэнні і данесці да гледача галоўную ідэю п'есы, але і ў строгай націскамі кампазіцыі спектакля, у глыбокім раскрыцці вобразаў, у стварэнні актёрскага ансамбля.

Калектыў тэатра чула ўспрымаў мхатэўскую сістэму работы рэжысёра, і ў выніку створаны спектакль значнай ідэйнай і мастацкай каштоўнасці.

У чым асноўная сіла спектакля? Перш за ўсё, у праўдзінных вобразах людзей, у паказе іх унутранага свету, іх мар і надзея. Вось, напрыклад, Сінцова ў выкананні артыста Ф. Шмакава. Гэта професійна-рэвалюцыйнае, які ўзначальвае барацьбу рабочых супраць фабрыканта Міхаіла Скробатова. Актар дакладна перадае спакойную ўпэўненасць, яны розум і пролетарскую свядомасць кіраўніка рэвалюцыйнага падполля.

Ужо з першай сустрэчы фабрыкант Міхаіла Скробатова з Сінцовым адчуваецца, што гэта цвёрды і непахіслы вораг, пажыжы не можа быць ніякай згоды. Хоць пачынаюцца жорстка і з нешчыльным стрыманым, спакойным, але тым не менш адчуваецца ўнутраная напружанасць і насцярожанасць.

У працягласці спакойнай упэўненасці Сінцова Скробатаў (арт. С. Калоз) увесць у хвалюванні, у неспакой.

Хоць роля Міхаіла Скробатова «невялікая» — ён заняты толькі ў першым акце, — але яе значэнне ў спектаклі вялікае. Міхаіл Скробатаў прадстаўляе сабою закарэкаванага ворага рабочага класа, рускага капіталіста, які стаіць за дыктатура буржуазіі.

Засядаю пастаноўшчыка і калектыўна тэатра ў тым, што выразна размацаваныя героі ў класавай прыналежнасці, яны зрабілі іх жывымі, тыповымі і шчырымі ў сваіх наводзіках і пачуццях. Амаль кожны з групы рабочых паказаны чалавекам разумным, валавым, простым у абыходжанні, з выразным пачуццём высокай чалавечай годнасці.

Калі Сінцова арыштоўваюць, выкрасілі ў ім вядомага рэвалюцыйнага, ён трымае сабе цвёрда, непахісна і багратына. Ад усёй яго постанцыі веся такой сілай перакананасці ў перамогу рабочай справы, што асабістыя нядачы не падаюць яго, і ён гатовы на самазхаванне ў імя партыі, у імя ўсеагульнай справы рабочага класа.

Ф. Шмакаў праводзіць гэтую сіліную пэіалагічна вельмі выразна. Створаны ім вобраз барацьбіта-рэвалюцыйнага поўна прыраўняў і ўнутранай сілы.

Такі-ж на сваіх душэўных янах і асноўны розум адзін з бліжэйшых таварышаў Сінцова — малады рабочы Грэкаў (артыст Н. Яромка). Некажана трапіўшы ў акружэнне сяч'і сваіх гаспадароў, людзей варожых лагера, Грэкаў не губляецца срод іх. Ён ні на хвілінку не губляе пачуцця сваёй чалавечай годнасці.

★
Я. РАМАНОВІЧ
★

ў размове з генералам Печанегавым паказвае сваю перавагу над ім, смея і дацінна выкрываючы яго кртыіям.

Вельмі цікавы вобраз старога рабочага Леўшына стварэе артыст М. Знездачотаў. Сінцова, Грэкаў і Леўшын адзінадушна ад сваіх гаспадароў-фабрыкантаў яснасць сваіх думак, сілаю логікі, непахіснай верай у будучыню. Яны ведаюць вялікую праўду, якая акрылае іх, робіць непахіснымі. Гэта праўда — сацыялізм. За яны гатовы паісці на смерць. Вось чаму не выкідае нікага здзіўлення заява маладога рабочага Рабцова, што ён пойдзе ў турму замест Акімова, у якога вялікая сям'я і які больш патрабны для рабочай справы.

Так праз найбольш тыповых і яркіх прадстаўнікоў рабочага класа Горкі паказвае нарастанне рэвалюцыі, веру рабочых у яе перамогу.

«Яны спакойна вераць у сваю праўду», — гаворыць Янаў Бардзін. «Гэтыя людзі перамогуць», — упэўнена сцвярджае яго жонка Тацяна, як-бы надагубляючы думку ўсёй п'есы. Такім чынам, калі ў лагеры пролетарыята на працягу спектакля адчуваецца аб'яднанне рэвалюцыйных сіл у адны калектывы, то сярэд гаспадароў ідзе няспынны працэс раз'яднання, распаду.

У вобразе Захара Бардзіна выкрываецца здзіўнікі характар той часткі буржуазіі, якая перапрацаецца ў ліберальнае адзенне, заігрываючы з рабочымі. «У такіх азіхі разумны чалавек павінен мець сярду ў масах», — гаворыць Захар Надае і Тацяна, яна фармуіруючы свае ліберальныя прынцыпы.

Калі Захар Бардзін адчувае, што яго класу пачынае пагражаць небяспека, усё яго дэбратына і ліберальны дух знікае і ён пачынае размаўляць словам Нікалая Скробатова аб чорнай і белай расе.

Выканаўца ролі Захара Бардзіна артыст А. Трус пераканальна маюе гэты вобраз. Ён стварэе праўдзінную фігуру буржуазнага ліберала з вельмі мяккімі і лагоднымі інтанацыямі, асцярожнай і лёгкай хадю і вонкавай дэбратынасцю. У яго жонкі Паціны (артыстка Н. Глебушэва), як у крывым мастры, у камічным аспекце выяўлены найбольш істотны ліберальны рысы мужа.

Малюючы розныя тыпы рускіх капіталістаў, непахіслана глыбока раскрываючы іх сутнасць, Горкі ў вобразах Надае, Якава і Таціны Бардзіных яскрава паказвае адпачненасці пануючага класа.

Выразную фігуру тагога адшчалепада Якава Бардзіна стварэе артыст П. Сяргейчык. Перад гледачом праходзіць унутрана існуючы чалавек, які страціў веру ў сілу свайго класа і адчувае сабе чужым у яго асяроддзі.

Яго жонка Тацяна (Е. Радзілюкская) — актрыса. Яна незадаволеная сабой, ні становішчым мастацтва ў буржуазным грамадстве. Тацяна хоча знайсці выхад з дэкаданса шляхам знаёмства з рабочымі, з новай аўдыторыяй, аб якой яна марыць.

Аднак, зблізіўшыся з рабочымі фабрыкі, яна тым не менш не можа знайсці з імі агульнай мовы. Яе натура, разбішча-

ны гуе не могуць пагадзіцца з праўдай рабочых. Хоць яна прадувае, што гутым людзям належыць будучыня, але не можа канчаткова далучыцца да іх і застаецца на раздарожжы. Е. Радзілюкская ўсё-ж недастаткова выявіла шмат якія рысы гэтага складанага вобраза.

Адзін з найбольш дзейных вобразаў у п'есе — пламеніца Бардзіных Надае. Сутыкнуўшыся з думкамі сацыялізма і латэрамі і не разумеючы законаў класавай барацьбы, не бачачы супярэчнасцей жыцця, яна верыць у магчымасць дружбы сярод людзей у буржуазным грамадстве. Напярэдня на сваёй натуре, найўня, Надае ўсім сілаю імкнецца ўладзіць усе канфлікты і дыпалматыі кожнаму. Але ўжо з першых сваіх крокаў яна церціць наўдчы і расчараванні, бо ў сям'і фабрыкантаў яна бачыць звырныя эгаізм Скробатых і Печанегата. Артыстка Е. Разанава праводзіць ролю Надае дакладна, паказваючы крушэнне ілюзіі сваёй гераніі.

Жонка Міхаіла Скробатова Клеапатра — чалавек без ілюзіі. Яна заўсёды дзейнічае цвёрда, упэўнена і проста. Гэта драпежная жанчына, для якой не існуюць ніякія законы маралі, апрача аднаго: я так хачу! У артысткі М. Вялічкінай для Клеапатры паказу што яшчэ недастаткова яркі фарбуй, хоць яна і даноісць да гледача асноўную думку п'есы.

Сярод прадстаўнікоў царскай ваеніцыі і паліцэйскага апарата — яркая фігура генерала Печанегата. Страціўшы розум ад тымі генерал ішчэ не страціў жадання камандаваць людзьмі. Прайшоўшы школу тупой і бяздушной муштры, ён і феіх людзей прызывае разглядаць з пункту гледжання: «Направа, налева, кругом марш!». Пешачыся з свайго пакарэкаванага дзішчыка, Печанегат у размове з рабочым Грэкавым сам выкрывае сваю тупасць і тугадумства. Ён усё ішчэ не разумее, што надыйшоў новы час, што расце свядомасць простага народа, рэвалюцыйнасць мас. Яго прынцыпы: маўчы, слухай і падпарадкоўвайся.

Печанегат у выкананні А. Ільінекага ўвесь час выкідае да сябе вясёлыя, ірацыяны адносіны гледача. Нада-ж смеіна гучыць яго старэчая гульня ва ўладу. А. Ільінікі па-шчэдрому, сатырычна востра стварэе надзвычай яркую фігуру царскага салдафона.

Пераканальныя фігуры царскіх жандароў, ротмістра Бабаева і вахмістра Квача стварылі артысты С. Скальскі і З. Валікі.

Тыповы жывы вобраз падхаліма і здзіўлена, мепчана Палогога стварэе арт. І. Матусевіч.

Ражэсёрам вельмі добра падрыхтаваны масавыя сцены. Асабліва моцнае ўражанне пакідае фінал спектакля, у якім, абкружаны жандармі, рабочыя гнеўна прарываюцца скрозь іх шэрагі, пагражаючы капіталістам-фабрыкантам хуткай расправы да іх злачыніцтвам. У гэтым фінале гледзю прадувае гарачы пошх першай рускай рэвалюцыі.

Поспеху спектакля вельмі дапамагае добра дэкарацыйнае афармленне мастака В. Рындайна.

Заслужаны дзеяч мастацтва Беларускай ССР скульптар А. К. Глебаў працуе над эскізам скульптуры «Сувораў на кані».

На здымку: А. К. Глебаў у майстэрні.

Фота В. Шароўскага.

Самадзейнасць Баранавіцкай вобласці

Вакальная студыя

Пры абласным Доме народнай творчасці працуе вакальная студыя, якой кіруе выкладчык музычнай школы Н. Брускіна.

Студыю наведваюць уздэльнікі мастацкай самадзейнасці. Хатняя гаспадыня В. Шчыцко (дырэктар-драматычнае сапрапа) развучае песні савецкіх кампазітараў, арый з рускіх опер і класічных апэрт.

Супрацоўніца Баранавіцкага гаркома партыі В. Савачкіна мае гучнае, прыгожае па тэмбру межа-сапрапа. У яе рэпертуары песні савецкіх кампазітараў, народная песня, хабанэра з оперы Бізэ «Кармен».

Сярод слухачоў студыі — хатняя гаспадыня Н. Андрэева, якая кіруе харавым калектывам Баранавіцкага вагоннага дэпа, служачыя пракуратуры Л. Мінькова, настаўніца Н. Галаско, вучні сярэдніх школ горада.

Выхаванцы студыі і харавой секцыі Дома народнай творчасці Л. Іванова і П. Яшчанка ўжо з'яўляюцца артыстамі дзяржаўных хораў, а тэнар В. Давідэнка залічаны студэнтам Маскоўскага дзяржаўнага музычна-педагагічнага інстытута імя Гнесіных.

Мастацкія калектывы

Бурна развіваецца мастацкая самадзейнасць у вобласці. За апошнія месяцы тут узніклі новыя харавыя, танцавальныя, інструментальныя і драматычныя калектывы.

У калгасе «Шлях да камунізма» (Клеіч' раён) створаны змешаны трохгалосы хор, якім кіруе выкладчык сярэдняй школы Н. Івашка. У рэпертуары хора: песні Р. Пукста «Сталін — родны бацька наш» і «Мір пераможа вайну», «Родны край» П. Шэўкі, частушкі на тэмы з калгаснага жыцця.

Харавыя калектывы арганізаваны ў калгасах Нясвіжскага, Карэліцкага, Новамышскага і Мірскага раёнаў.

На картоннай фабрыцы «Альберцін» Слонімскага раёна пачаў працаваць домрава-балалаечны аркестр (кіраўнік М. Гарабен).

У новых драматычных калектывах Гарадзішчанскага і Навагрудскага раёнаў пастаўлена «Паўлінка» Янкі Купалы і рыхтуюцца да пастаноўкі п'есы «Хлеб наш надзеіны» Н. Вірты.

Наш кар.

Да дэкады беларускай літаратуры і мастацтва

У Камітэце па справах мастацтва

Камітэт па справах мастацтва пры Саюзе Міністраў БССР звывердзіў графік здычы спектакляў і канцэртнай праграмы Мастацкаму савету дэкады беларускай літаратуры і мастацтва ў Маскве.

У кастрычніку павінны быць зладзены спектаклі «Страшны двор» (тэатр оперы і балета), «Кастрычнік» (тэатр імя Янкі Купалы), «Варвары» (рэспубліканскі рускі тэатр), «Ворагі», «Несцерка», «Алазанская даліна» і «Раскіданае гняздо» (тэатр імя Якуба Коласа).

У лістапада будуць паказаны пастаноўкі «Пшасце пазта» (тэатр імя Янкі Купалы), «Кароль Лір» і «Людзі на рыштванях» (рэспубліканскі рускі тэатр).

У снежні мяркуецца закончыць падрыхтоўку опернага спектакля «Дзвіжына» з Палесся і беларускага балета «Князь-возера», п'есы «Калі разыходзіцца шляхі» (рэспубліканскі рускі тэатр) і «Гора ад розуму» (тэатр імя Янкі Купалы), а ў студзені ў гэтым тэатры павінна быць паказана пастаноўка новай п'есы Кандрата Крапівы «Трэцяя асоба».

На працягу лістапада — снежня Мастацкі савет дэкады азнаёміцца з канцэртнай праграмай аркестра народных інструментаў, дзяржаўнага хора і дзяржаўнага народнага хора, танцавальных калектываў Гомельскага клуба чыгуначнікаў і Слонімскага раённага Дома культуры.

Дэкадную праграму рыхтуюць таксама дзіцячы хор і унісон скрыпачоў Мінскай музычнай дэспіагодкі і сям'ягодкі, рэспубліканскае харэаграфічнае вучылішча.

Камітэт вызначыў камісію па распрацоўцы праграмы заключнага канцэрта дэкады ў складзе: Я. Парватова (старшыня) і Л. Александровіча, Л. Лямбіва, К. Мулера, С. Нікалаева, Б. Афанасьева, Г. Цітовіча, І. Жыновіча, Р. Шырма, М. Коласа і Н. Тамашовай. Зацверджана пастаноўка брагада канцэрта ў складзе: Н. Алопківа (Масква), Р. Шырма, С. Нікалаева, Л. Лямбіва, К. Мулера, Т. Каламіцкавай і О. Маралёва.

Абмеркаванне музычных твораў

На чарговых музычных «серадах» у Саюзе кампазітараў БССР выконваліся 3-я сімфонія М. Аладава, канцэрт для фартэпіяна і сімфанічнага аркестра Д. Камінскага, харавыя творы і рамансы Р. Пукста, Д. Лукаса на словы беларускіх паэтаў і іншых твораў.

Новая сімфонія М. Аладава адлюстроўвае мірнае працоўнае жыццё беларускага народа. Яркая і выразная па сваёму меладэчным майстэрству, яна звязана з канцэртнымі вобразамі нашай рэальнасці. Асабліва добрае ўражанне пакідае другая павольная частка, якая прасякнута шырокай напэўнасцю і блізкай да беларускай народнай песні.

Кампазітары Я. Цікоцкі, Р. Пукст, Ул. Алоўнікаў і другія адзначылі высокі прафесійны ўзровень сімфоніі, яе вобразнасць. Разам з тым яны ўказвалі на асобныя недахопы ў першай і чацвёртай частках сімфоніі. У прыватнасці, няясны, па-

збавлены дакладнасці фінал. Адчуваецца некаторая расплыўчасць формы твора. Аўтару прапанавана дапрацаваць сімфонію з улікам крытычных заваў.

2-гі канцэрт для фартэпіяна і аркестра Д. Камінскага, нягледзячы на жшчэрададаснасць і аптымістычнасць фактуры, усё-ж не задавоўваў уздэльнікаў «серады». Аўтар не здолеў адлюстроўваць у яркай мастацкай форме шматграннасць нашага жыцця. Зрабіўшы акцэнт на паказе віртуальных магчымасцей піяніста, кампазітар заняўдаў ідэйны змест канцэрта. Канцэрт не вызначаецца народнасцю і далёкі ад жыцця.

А. Багатыроў, Ул. Алоўнікаў, Я. Цікоцкі і другія гаварылі аб адсутнасці сапраўднай народнасці ў творы, аб тым, што аўтар адышоў ад традыцый рускага канцэрта. Добрае ўражанне пакінула песня Р. Пукста на словы П. Броўкі, напісаная для Дзяржаўнага хора.

Б. СМОЛЬСКІ.

Заклучны канцэрт

У бліжэйшы час ў Мінску адбудзецца заключны канцэрт (трэці тур) рэспубліканскага агляду творчасці мастацкай моладзі. У канцэрце прымуць удзел артысты драмы Т. Аляксеева, Л. Драздова, Д. Шпакава, Г. Арлова, М. Федароўскі, О. Сідараў, Б. Кандалаў, салістка оперы Т. Ніжнікава, салісты балета Л. Ражанава, Н. Семілетнікава, В. Крыкава, Е. Зюванова, В. Міронаў, дырыжоры, артысты філармоніі, эстрады і другія.

У праграме заключнага канцэрта — музычныя творы рускай класікі і савецкіх кампазітараў, сцэны са спектакляў «Сям'я» (тэатр імя Янкі Купалы), «Атэст сталіні» (тэатр імя Якуба Коласа), «Яе сям'я» (рэспубліканскі рускі тэатр), «Вей, вей, вей!» (тэатр імя ЛКСМБ), «Машанька» (Пінскі абласны тэатр) і мастацкае чытанне.

Аднаўленне спектакля «Машанька»

Беларускі Дзяржаўны драматычны тэатр імя Янкі Купалы пасля працяглага перапынку аднавіў спектакль «Машанька» на п'есе А. Афінагенава (пастаноўка К. Санікава).

Апрача ранейшых выканаўцаў, у спектаклі прымаюць удзел новыя артысты.

У ролі Машанькі выступілі артысткі Т. Аляксеева і М. Смірнова, Віктара — Г. Галкіна, Моці — Н. Гейц, Туманскага — Г. Сярпоў, Сені — М. Баранчык, Галі — М. Громава і Лёні — Г. Несцярковіч. Спектакль цёпла сустрэты гледачом.

Л. РАХЛЕНКА Выдатны майстра сцэны

(Да 15-годдзя з дня смерці Ул. Крыловіча)

Пятнаццаць год таму назад перастала біцца сэрца выдатнага мастака сцэны, таленавітага майстра беларускага савецкага драматычнага мастацтва Уладзіміра Нікалаевіча Крыловіча.

Ад сіцілага тэлеграфіста Мінскага паштаскаўскага вазкала да дзесятага артыста рэспублікі, якога гарача любіў народ, — такі жыццёвы шлях Уладзіміра Нікалаевіча. На працягу сваёй семнаццацігадовай артыстычнай дзейнасці ён быў самым яркім майстрам тэатра імя Янкі Купалы.

Многа роліў бласкуца сыграў Уладзімір Нікалаевіч, многа разнастайных вобразаў створана ім, многа сапраўдных, незабыўна радасці даў ён нам, сваім таварышам па тэатру, і гледачам, на долю якіх выпадае шчасце бачыць артыста на сцэне і захваліцца яго натхнёным майстэрствам.

Галоўнай асаблівасцю Крыловіча было палымнае, глыбока ўсвядомленае імкненне да жыццёвай праўды ва сцэне. Ён вельмі проста вызначаў для сябе гэтую жыццёвую праўду, гаворачы, што гледзю не навінен бачыць, як артыст іграе ролю, ён навінен бачыць жывога чалавека і збыцца, што бачыць яго ў тэатры. Ул. Крыловіч паслядоўна праводзіў у жыццё гэтую ісціну, якая глыбока яго хваліла. Яна была яго нудзюводнай зоркай у рабоце над кожнай роллю. І жыццёвую праўду на сцэне ён разумеў не як сукуннасць бытавых падрабязнасцей, а перш за ўсё як тымовыя ў характары і жыцці тэора. Крыловіч адчуваў фальш, над якой-бы маскай яна ні хавалася. Усім сіламі сваёй душы ён непаўдзіць фармалістычнае трукацтва. Непрыкмым да фармалізма, Уладзімір Нікалаевіч баіласяся змагалься з яго праявімі ў рабоце тэатра, атмаўляўся ўздэльніцтва ў фармалістычных спектаклях. Усёй сваёй творчасцю ён сцвярджаў высакродныя прынцыпы ідэйнасці і партыйнасці ў тэатральным мастацтве.

Як жывыя, паўстаюць перад намі вобразы, створаныя артыстам у п'есах ео-

«Гута», нястомны вынаходца-самавучка, яркі прадстаўнік таленавітых умельцаў з народа. Дзесяткі гадоў ён стаў калі палымнае чыны, але пазнаў радасць новага жыцця, свабоднай творчай працы толькі ва ўмовах савецкага ладу.

Які цудоўны быў Крыловіч у гэтай ролі! Які тыповы і разам з тым ідэальны навінен бачыць яго Мароз! Гады дзякага жыцця ў мінулым сганулі яго алены, але

ў Мароза-Крыловіча паходка была бада-рая, імклівая, ён увесь у кашатах, бо за ўсім треба прыгледзецца, многае треба зрабіць для палепшання вытворчасці. З-пад калматых, насупленых бровей палымалодую зычюць разумныя, добрыя, заігрышы прыжмурены вочы. Які мяккі і сардэчны і ў той-жа час суровы і патрабаваальны ён да сваіх вучняў і таварышаў па рабоце! Колькі цярплывых і разнастайных па сваёй выразнасці, поўных гумару і дэбратынасі інтанацый гучыць у яго мяккім і пранікнёным голасе! І з якой сілай і палымнасцю гучыць гэта голас супраць подлых ворагаў народа, якія шкідзілі завоў, Савецкай Радзімі!

Крыловіч некалькі разоў ездзіў на Барысаўскі шклянозавод і там у сустрэчах з рабочымі, вучучачы вытворчасць і людзей, рабіў актёрскія залатокі для спіннага ўвасаблення вобраза Мароза. Ён добра малаваў і прывіа адгубь многа замацаваў партрэтаў рабочых і асобных дэталей абсталявання завада. Ён паказваў свае малюнк таварышам па сцэне і доўга, з захваленнем расказваў аб бачаным і чутым на заваде.

... Ноч. Даўно пагаслі ў хаце агні. Спіць сяно. Але воль з'яўляецца на сцэне высокі, моцны, з вялікай баратоў стары. Гэта — кулак-міраед Баеў (п'еса «Ярасць Ілюекага»). Лютыя ніваніцы і чорная нуда трыае яго расшыводаную душу. Рушыцца яго звыклы ўклад жыцця. Змяла, гаспадаром якой ён быў, па якой шырока і цвёрда ступаў, на якой прывольна жыў, — гарыць над яго нагамі. Народ павярнуў на шлях калектывізацыі! Гэта і выгнала кулака Баева ночу на вуліцу астудзіць захмялеўшую адвіна і цяжкі думак галаву. А ўчора жыццё сельсавецкіх прабылі на высокім слупе доўгую чорную трубу, з якой неадзіна невавісныя яму словы аб калгасным жыцці! Воль ён, гэты слуп, з прыбытнім навіренне громакагарыцелем. Глядзіць на яго ў злосным маўчанні Баеў-Крыловіч, кроўю наліваюцца яго вочы і раптам, як

раз'юшаны бык, кідаецца да слупа, трае яго ў нады сцінуць на змялю і рабіць, распітаць гэтую невавісную яму трубу. Не падае яна, моцна трымаецца! Тады раз'юшаны Баеў-Крыловіч лезе на гэты слуп. Ён б'е кулаком па рэспрадуктары, б'е моцна, доўга, але збыць не можа і, знясілены жыўельнай злосцю, цяжка, са стогам падае.

Складаную ролю Баева Уладзімір Нікалаевіч іграў цудоўна. Але ў гэтай, самай значнай сцэне ён асабліва здзіўляў сваёй выдатнай тэхнікай выканання, глыбокім і вострым раскрыццём псіхалагічнага свету асуджанага на гібель ворага.

... Здаецца даноісць хрышталавы голас, які жаласна спывае на высокіх нотах жабрацкаю песню «Святая Барбара». Затым на сцэну выходзіць, абаніраючыся на кастыль, кулгавы жабрак у ламахан, з вялікім кіржам на голых грудзях. Так пачынаў Крыловіч на сцэне жыццё ў вобразе Карнейчыка, маладога партызана-разведчыка, які мужа змагаўся на беларускай зямлі з беларускімі акупантамі і стаў пазней буйным работнікам савецкай прамысловасці (п'еса «Канец дружбы» в. Крапівы). З камедыйным блыскам, у вострым імклівым рытме праводзіў Крыловіч першую сцэну. А якім сапраўдным трагізмам была насычана сцэна ў школе, калі цяжка паранены Карнейчык-Крыловіч схаваўся ў свайго сабрата-настаўніка. Ночу ў бакоўкі, пры святле літара, доктор ампутыраваў яму руку. Толькі цяжкае дыханне, якое зраўку перарываецца гухім стогам, даноісца з бакоўкі. Нябачны з залы артыст перадаваў усхваляванаму гледачу цяжка пакуты свайго героя. Рабіў ён гэта вельмі выразна, скупа, з вялікім тактам і пачуццём меры, ніколі не дазваляючы сабе «наісіскаць» на нервы гледачоў. Магутнай сілай была напоўнена прамова, у якой Карнейчык-Крыловіч выкрывае і кляіміць ганьбай свайго былога сабра, што здрадзіў народу і стаў на шлях абароны кулацтва. Крыловіч іграў Карнейчыка амаль без трым. Мужнасцю і натхненнем свядзілі яго вочы.

Апошняя роля артыста — прафесар

Чадаў (п'еса «

Мова літаратурнага твора

17 кастрычніка адбылося паседжанне секцыі прозы, прысвечанае пытанням мовы. Докладчык М. Лобан, спыніўшыся на значэнні, якое мае мова для мастацкага твора, асноўную ўвагу аддаў тэарэтычнаму абгрунтаванню правамернасці ўжывання тых ці іншых слоўных катэгорыяў. У докладе былі ўзятыя пытанні ўзбагачэння слоўнікавага фонда літаратурнай беларускай мовы за кошт мовы народнай, а таксама праз творчую запычанасць з роднамоўнай мовай, у першую чаргу з рускай. Одним з шляхоў, якімі павінна ісці ўзбагачэнне мовы, докладчык назваў шлях пашырэння семантычнага аб'ёму слоў.

— Беларускі пісьмнік, — заўважыў М. Лобан, — трэба рашуча змагацца за чыстату мовы, не ўжываць вузкіх дыялектаў, асабліва карыстацца наватарамі, не калькіраваць механічна з другіх моваў, захоўваць граматычны лад беларускай мовы.

Докладчык прывёў прыклады адхілення ад норм беларускай мовы і прыклады недакладнага ўжывання павобочнага слоў у творах І. Мележа, І. Шамякіна, Ул. Шахаўца.

Разгортваючы выступленне Ул. Юрвіча было прысвечана разгляду мовы апавесці М. Гамолкі «Добры дзень, школа!», надрукаванай у № 9 «Полімя» за гэты год. Прывёўшы прыклады ўдалага выкарыстання М. Гамолкаў слоўнага матэрыялу, Ул. Юрвіч падрабязна спыніўся на моўных недахопах апавесці, якія зніжаюць мастацкую вартасць наогул добрага, на яго думку, твора.

Ул. Юрвіч звярнуў увагу на няправільнае ўжыванне тэхнічных тэрмінаў у нарысе С. Самёнава «Дняпро працуе на камунізм», надрукаваным у тым жа нумары «Полімя».

В. Бурыносаў зазначыў, што нашым пісьмнікам неабходна вучыцца мовай класікаў беларускай літаратуры Я. Купалы, Я. Коласа і другіх. Я. Шахаўцаў і І. Гурскі адзначылі, што стаўленне да класічнай спадчыны павінна быць крытычным. Трэба ўлічваць, што многія творы былі напісаны даўно, і за гэты час адбылося далейшае развіццё мовы.

Ул. Карпаў выказаў пажаданне, каб на наступных паседжаннях секцыі абмеркаванне пытанняў мовы было пашырана і каб размова ішла не толькі аб слоўніковым фондзе і граматычным ладзе мовы, а, у прыватнасці, і аб выяўленчых сродках мовы.

П. Кавалёў у сваім выступленні сказаў, што пажадана пры абмеркаванні твораў на секцыях больш увагі звяртаць на моўны асаблівасці таго ці іншага твора. Ён кінуў папрук у адрас некаторых газет і часопісаў, якія не змагаюцца за чыстату мовы, у адрас Інстытута мовы Акадэміі навук БССР, які мала ўвагі аддае праблемам сучаснай беларускай літаратурнай мовы.

Абмеркаванне пытанняў мовы выклікала ў прысутных вялікую цікавасць. Вырашана паседжанні, прысвечаныя гэтым пытанню, праводзіць сістэматычна.

Аб меркаванні новай паэмы

23 кастрычніка адбылося паседжанне паэтычнай секцыі, на якім абмеркавалася паэма Максіма Лужаніна «На новых прасторах». Кароткі разгляд твора зрабіў А. Русецкі. Ён адзначыў, што паэма «На новых прасторах» з'яўляецца творчай удачай М. Лужаніна, сведчыць аб яго паэтычным росце. Твор прысвечаны тэме вялікіх будоўляў камунізму, дружбе народаў савецкай краіны. Ён апявае аб велічных падзеях, якія адбываюцца ў нас, аб жыцці і гераічнай працы савецкіх людзей. У паэме раскавацца аб асуджэнні балот Палесся, аб Волга-Доне, аб сталіцы Савецкай Беларусі Мінску.

На думку А. Русецкага, у паэме ёсць рад удалых мясцін. Асабліва добра напісаны раздзелы аб рэчы Пінэ, аб адуццёні Волгі і Донам і другія. Добра паказаны фантэзійныя эпізоды. Але твор не пазбавіўся і некаторых істотных недахопаў. Асобныя зямельныя арганічна не звязаны са зместам твора. Ёсць моўныя і стылістычныя непападкі.

Аб новай паэме М. Лужаніна выказаў свае думкі паэт М. Танк.

— Паэма «На новых прасторах», — сказаў ён, — мне больш падабаецца, чым папярэднія творы М. Лужаніна. У новай паэме ёсць добрыя замалюўкі будаўніцтва, якое ідзе па ўсёй нашай краіне. Удалося аўтару апісаць Палесся, рэчку Піню. Але гэта мясціна паэмы слаба звязана з астатнімі падзеямі. Паэт адкінуўся на падзеі, якія хваляюць усіх нас, савецкіх людзей. Твор напісаны з добрым майстэрствам. Але пяту яшчэ трэба папрацаваць над паэмай, зрабіць яе больш скандэсанаванай, зрабіць падзеі асобных герояў, паказаць іх у дзеянні.

Слушнікі заўвагі па паэме М. Лужаніна зрабілі А. Есакоў, С. Дзяргай, А. Зарыцкі, К. Кірзенка, П. Прыходзька. Яны таксама паралі паэту яшчэ папрацаваць над твораў з тым, каб зрабіць яго яшчэ больш цікавым.

Абмеркаванне новай паэмы

Зборнік артыкулаў пра беларускіх пісьмнікаў

Дзяржаўнае выдавецтва БССР да дэкада беларускай літаратуры і мастацтва ў Маскве выпускае кніжку крытыкі, прысвечаную беларускай савецкай літаратуры. У кніжку ўводзіць артыкулы аб творчасці буднішых пісьмнікаў Савецкай Беларусі — Янкі Купалы, Якуба Коласа, К. Крапіны, К. Чорнага, П. Броўкі, М. Лынькова, П. Труса, П. Глебкі, А. Куляшова, М. Танка і другіх.

Будуць таксама змешчаны артыкулы: «Вобраз таварыша Сталіна ў беларускай літаратуры», «Беларускія пісьмнікі ў барацьбе за мір», «Горкі і беларуская літа-

ратура», «Беларуская савецкая літаратура на ўздыме», «Беларуская дзіцячая літаратура».

Кніга была абмеркавана на чарговым паседжанні камісіі па крытыцы. Я. Шахаўцаў, В. Барысенка, Ул. Карпаў, В. Вольскі і другія адзначылі важнасць і патрэбнасць кнігі, якая дае ўяўленне аб беларускай савецкай літаратуры і адначасова прадстаўляе чытачу асноўных нашых крытыкаў. Гэта будзе карысна дапаможнік для настаўнікаў і студэнтаў.

Камісія па крытыцы рэкамендавала кніжку, пасля асобных дапрацовак, да выдання.

Замежная пошта

Самы папулярны чалавек у Аўстраліі

«Гэта не проста кніга. Гэта выдатная паэтычная паэма», — піша газета «Дэйлі уоркер» аб кнізе аўстралійскага пісьмніка Франка Хардзі «Улада без славы». Газета называе маладога пісьмніка «самым папулярным чалавекам у Аўстраліі». Яго кніжку прачыталі мільёны аўстралійцаў.

Старая лацінская пагаворка гаворыць: «Кілі маюць свой лёс».

Які ж лёс гэтай кнігі Хардзі?

Франк Хардзі — малады аўстралійскі пісьмнік-камуніст, у мінулым працаваў у адным з кніжных магазінаў Мельбурна. У 1944 годзе ён увайшоў у групу маладых аўстралійскіх рабочых пісьмнікаў і напісаў рад вершаў і апавяданняў. У 1950 годзе вышла яго кніга «Улада без славы». Гэта серыя напачатку аб'яднаных адной дэмай. У кнізе ёсць рад выключна яркіх карцін з жыцця аўстралійскай беднаты, рабочых, фермераў, пастухоў. Пісьмнік выкрывае беспринцыпнасць і прадэжны аўстралійскіх прафесійных афіцэраў, паказвае, наколькі далёка ад народа, чужды яго інтарэсам аўстралійская правасуддзяўчыная рабочая партыя. У ярыч сатырычных сцэнх аўтар падае аўстралійскія выбары, выбары, якія ніяк не адлюстроўваюць інтарэсы народных мас.

Яшчэ да выхаду кнігі аб ёй гаварылі ў краіне. Рабочыя адной з сіднейскіх друкарняў, дзе кніга друкавалася, былі першымі не прапагандастамі. Перад выходам кнігі ў друкарні сабраўся натоўп. Першы

Свята песні

ГАНЦЭВІЧЫ.

Свята песні, якое надаўна адбылося ў Ганцэвічах, паказала значны рост мастацкай самадзейнасці ў калгасах, хатах-чытальнях і школах Ганцэвіцкага раёна.

У выніку падрыхтоўкі да свята ў раёне ўзнік рад новых харавых калектываў. Настаўніца т. Гулевіч арганізавала хор пры Астроўскай хата-чытальні, настаўнік-комсамалец Г. Каўтуніка — пры Люцінскай хата-чытальні.

Багаты і разнастайны рэпертуар падрыхтаваў харавы калектыў Дзяніскавіцкай хата-чытальні, якім кіруе настаўнік т. Пуняч. У дні падрыхтоўкі да свята гэты хор значна вырас.

Свята адкрылася выступленнем зводнага хора.

Слушачы цёпла сустралі выступленне маладога хора раёйнага Дома культуры, які выканаў «Марш савецкай моладзі», «Беларусь-радыма» і інш., хора калгаса імя Сталіна, які выканаў «Песню аб Маскве» і рад рускіх і беларускіх народных песняў.

Свята адкрылася выступленнем зводнага хора.

Слушачы цёпла сустралі выступленне маладога хора раёйнага Дома культуры, які выканаў «Марш савецкай моладзі», «Беларусь-радыма» і інш., хора калгаса імя Сталіна, які выканаў «Песню аб Маскве» і рад рускіх і беларускіх народных песняў.

Семінар майстроў самадзейнага мастацтва

Рэспубліканскім Домам народнай творчасці праведзены ў Мінску семінар, на які прыехала са сваімі работамі 70 майстроў-самувуча. Сярод прывеззеных работ асабліва цікавыя скульптуры «Цяліцішча» і «Комсамолка» скульптара-самувучкі А. Жывева (Маладзечанская вобласць), «Дзярка», выкананая разойбам па дрэву В. Сабелевым (Гомельская вобласць), «Дзецім патрэбні мір»-скульптара-самувучкі В. Макухі (Пінская вобласць).

У жанры жывапісу вызначыліся карціны «На Першамайскае свята» Н. Гвоздзікава (Віцебская вобласць), «Адоўжу аб міры»

У кампазітараў Палесся

Мазырскі абласны Дом народнай творчасці падвёў вынікі абласнога конкурсу на лепшую песню і частушку.

На конкурс паступіла больш 20 твораў ад 18 аўтараў і самадзейных кампазітараў. Станоўчую ацэнку атрымала музыка самадзейнага кампазітара Н. Бяспалова да ўрыўка з паэмы П. Броўкі «Кацярына».

Добра ацэнена музыка Ракова да частушкі маладога аўтара Барскага, ягож «Полька» для народных інструментаў, а таксама песня В. Дужака «Спявыя несялей, Палесся» на словы Барскага.

Ухвалены творы самадзейных кампазітараў Амісімава (Васілевічы) і Мечаслаўскага (Петрыкаў).

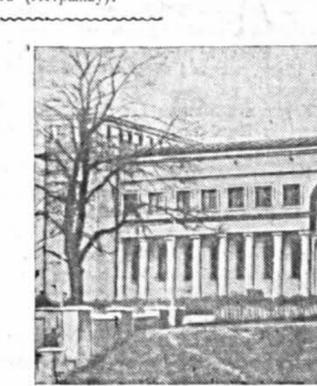
Ужытыя тэксты Я. Барскага (Мазыр)

А. Пічэка (Васілевічы), І. Тарасова (Нараўлянскі раён).

Журы абласнога конкурсу прэмывала лепшыя творы.

Абласны Дом народнай творчасці склаў нараду самадзейных кампазітараў і аўтараў тэкстаў, на якой кампазітар Д. Лукас зрабіў доклад аб дэкадзе беларускай літаратуры і мастацтва ў Маскве і задачах самадзейных кампазітараў і пранасультаваў удзельнікаў конкурсу.

Дом культуры ў г. Слаўску

Дом культуры ў г. Слаўску. Фота Ул. Крука.

У Англіі кніга Хардзі вышла толькі летам гэтага года. «Упершыню, — піша аб ёй «Дэйлі уоркер», — кніга, напісаная прагрэсіўным пісьмнікам, стала ў нас сапраўдным бук-селерам». («Бук-селер» — гэта ходкі кніжны тавар, папулярная кніга, на якую заўсёды ёсць попыт).

Поспех кнігі Хардзі вымушаа прызнаць і буржуазная англійская прэса. «Ёсць чытаюць гэтую кніжку», — піша аглядальнік «Тайме».

Лейбарысцкая «Дэйлі геральд», прызначаючы мастацкія вартасці кнігі, разам з тым стараецца да магчымасці зрабіць яе папулярнае значэнне. Усё, што апісана ў гэтай кнізе, лічыць газета, гэта, моў, бласцесты, якія творца дасягаў у Аўстраліі, у краіне малакультурнай, без сапраўдных традыцый. У нас такога быць не можа. Прычым газеце «Дэйлі геральд», «Дэйлі уоркер» піша: «Расце і прадажнасць улады і яе прысвешчаны, якія апісаны ў гэтай таленавітай кнізе, характарыстычны для ўсялякай буржуазнай краіны».

Амерыканскі прагрэсіўны друк нямаа пісаў аб кнізе Хардзі яшчэ два гады таму назад, калі яна ўпершыню вышла ў Аўстраліі. Але толькі ў гэтым годзе англійскае выданне «Улада без славы» стала распаўсюджвацца ў Амерыцы. Аднак продаж кнігі Хардзі ў ЗША ў хуткім часе быў забаронены. У гэтым сансе яна падлягла абмежаваным прагрэсіўным кніж, якія вышлі ў Англіі і не дапушчаны да продажу ў ЗША.

Англійская камуністычная газета «Дэйлі уоркер» мела рацыю, гаворачы, што расце і прадажнасць буржуазнай улады характарыстычны не толькі для далёкай Аўстраліі, Акаваецца, не толькі аўстралійскай улады бацца гэтай часнай, праўдзівай кнігі. Яе баыцца, перш за ўсё, амерыканскія ўлады.

У Англіі кніга Хардзі вышла толькі летам гэтага года. «Упершыню, — піша аб ёй «Дэйлі уоркер», — кніга, напісаная прагрэсіўным пісьмнікам, стала ў нас сапраўдным бук-селерам». («Бук-селер» — гэта ходкі кніжны тавар, папулярная кніга, на якую заўсёды ёсць попыт).

Поспех кнігі Хардзі вымушаа прызнаць і буржуазная англійская прэса. «Ёсць чытаюць гэтую кніжку», — піша аглядальнік «Тайме».

Лейбарысцкая «Дэйлі геральд», прызначаючы мастацкія вартасці кнігі, разам з тым стараецца да магчымасці зрабіць яе папулярнае значэнне. Усё, што апісана ў гэтай кнізе, лічыць газета, гэта, моў, бласцесты, якія творца дасягаў у Аўстраліі, у краіне малакультурнай, без сапраўдных традыцый. У нас такога быць не можа. Прычым газеце «Дэйлі геральд», «Дэйлі уоркер» піша: «Расце і прадажнасць улады і яе прысвешчаны, якія апісаны ў гэтай таленавітай кнізе, характарыстычны для ўсялякай буржуазнай краіны».

Амерыканскі прагрэсіўны друк нямаа пісаў аб кнізе Хардзі яшчэ два гады таму назад, калі яна ўпершыню вышла ў Аўстраліі. Але толькі ў гэтым годзе англійскае выданне «Улада без славы» стала распаўсюджвацца ў Амерыцы. Аднак продаж кнігі Хардзі ў ЗША ў хуткім часе быў забаронены. У гэтым сансе яна падлягла абмежаваным прагрэсіўным кніж, якія вышлі ў Англіі і не дапушчаны да продажу ў ЗША.

Англійская камуністычная газета «Дэйлі уоркер» мела рацыю, гаворачы, што расце і прадажнасць буржуазнай улады характарыстычны не толькі для далёкай Аўстраліі, Акаваецца, не толькі аўстралійскай улады бацца гэтай часнай, праўдзівай кнігі. Яе баыцца, перш за ўсё, амерыканскія ўлады.

У Англіі кніга Хардзі вышла толькі летам гэтага года. «Упершыню, — піша аб ёй «Дэйлі уоркер», — кніга, напісаная прагрэсіўным пісьмнікам, стала ў нас сапраўдным бук-селерам». («Бук-селер» — гэта ходкі кніжны тавар, папулярная кніга, на якую заўсёды ёсць попыт).

Поспех кнігі Хардзі вымушаа прызнаць і буржуазная англійская прэса. «Ёсць чытаюць гэтую кніжку», — піша аглядальнік «Тайме».

Лейбарысцкая «Дэйлі геральд», прызначаючы мастацкія вартасці кнігі, разам з тым стараецца да магчымасці зрабіць яе папулярнае значэнне. Усё, што апісана ў гэтай кнізе, лічыць газета, гэта, моў, бласцесты, якія творца дасягаў у Аўстраліі, у краіне малакультурнай, без сапраўдных традыцый. У нас такога быць не можа. Прычым газеце «Дэйлі геральд», «Дэйлі уоркер» піша: «Расце і прадажнасць улады і яе прысвешчаны, якія апісаны ў гэтай таленавітай кнізе, характарыстычны для ўсялякай буржуазнай краіны».

Амерыканскі прагрэсіўны друк нямаа пісаў аб кнізе Хардзі яшчэ два гады таму назад, калі яна ўпершыню вышла ў Аўстраліі. Але толькі ў гэтым годзе англійскае выданне «Улада без славы» стала распаўсюджвацца ў Амерыцы. Аднак продаж кнігі Хардзі ў ЗША ў хуткім часе быў забаронены. У гэтым сансе яна падлягла абмежаваным прагрэсіўным кніж, якія вышлі ў Англіі і не дапушчаны да продажу ў ЗША.

Англійская камуністычная газета «Дэйлі уоркер» мела рацыю, гаворачы, што расце і прадажнасць буржуазнай улады характарыстычны не толькі для далёкай Аўстраліі, Акаваецца, не толькі аўстралійскай улады бацца гэтай часнай, праўдзівай кнігі. Яе баыцца, перш за ўсё, амерыканскія ўлады.

І. БАРЫСАЎ.

Старэйшы ў раёне хор калгаса «30-годдзе БССР» выступіў з новай праграмай. Асабліва добра ён выканаў «Лясную песню» (муз. Алоўнікава), «Як у нас на Палессі», беларускую народную песню «Я ў сераду радзіліся» і рад іншых. Удзельніцы хора калгасіцы Аўдоця Мелехаец і Агата Мелехаец выканалі складзеныя імі частушкі аб цяжкім мінулым пад гнётам панскай Польшчы і аб шчаслівым, радасным жыцці ў сям'і савецкіх народаў.

БАРЫСАЎ.

Тысячы працоўных сабраліся на гарадскім стадыёне. Тут адбылося традыцыйнае свята песні, прысвечанае XIX з'езду ВКП(б).

Зладжана прагучэлі ў выкананні зводнага хора, у якім удзельнічала звыш тысячы спевакоў, «Песня аб Сталіне», «Урадаўная святочная», «Любы зоры заласцістыя», «Нікогда так не было» і другія.

У заключэнне свята адбылося масавае народнае гуляння.

Тысячы працоўных сабраліся на гарадскім стадыёне. Тут адбылося традыцыйнае свята песні, прысвечанае XIX з'езду ВКП(б).

Зладжана прагучэлі ў выкананні зводнага хора, у якім удзельнічала звыш тысячы спевакоў, «Песня аб Сталіне», «Урадаўная святочная», «Любы зоры заласцістыя», «Нікогда так не было» і другія.

У заключэнне свята адбылося масавае народнае гуляння.

Да 100-годдзя з дня нараджэння Д. Н. Маміна-Сібірака

6 лістапада спаўняецца 100 год з дня нараджэння вядомага рускага пісьмніка Д. Н. Маміна-Сібірака. Грамадскія, навуковыя і літаратурныя арганізацыі рыхтуюцца шырока адзначыць гэтую дату. Нядаўна юбілейная камісія пад старшынствам Б. Гарбатава абмеркавала ход падрыхтоўкі да 100-годдзя з дня нараджэння «песняра Урала».

Свярдлоўскі альманах «Уральскі савецкі» прысвечаны Д. Н. Маміну-Сібіраку спецыяльным нумарам. У альманаху ўпершыню будзе надрукаваным ранні твор пісьм-

ніка «Сестры», знойдзены ў Свярдлоўскім архіве. Мастакі Свярдлоўска працуюць над новымі карцінамі аб жыцці і творчасці Д. Н. Маміна-Сібірака. Кінастудыя рыхтуе дакументальны фільм, у якім будуць паказаны мясціны, звязаныя з жыццём і творчасцю пісьмніка.

У Дзяржаўным выдавецтве мастацкай літаратуры ў Маскве выходзіць новыя выданні твораў Д. Н. Маміна-Сібірака. Выдавецтва «Іскусства» выпускае яго партрэт. Дзяржаўныя літаратурныя музеі арганізуюць спецыяльныя выставы.

Абласная выстаўка народнай творчасці

У дні трыццаці пятай гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі ў Пінску адкрываецца абласная выстаўка народнай творчасці. Будучы дэманстравацца мастацкая вышыўка, разойбам па дрэву, інкрустацыя, жывапіс, скульптура.

Шаўковы абрус, вышыты крыжыкам на тэму «Таварыш Сталін у Крэмлі», пакажуць сёстры Масалковы і Н. Брамкова.

Багата экспанатаў падрыхтаваў майстра разойбам па дрэву муляр К. Казёлка (Давідаградок). Ужо гатовы яго работы «Юрыя Далгарукі», «Бой на Куліковым полі», «Конь». К. Казёлка цяпер працуе над ілюстрацыямі да паэмы Янкі Купалы «Курган».

О. Варатнікова (Ганцэвічы) у мастацкай

Літоўскія артысты ў Мінску

У сталіцу Савецкай Беларусі прыехала група салістаў літоўскага дзяржаўнага тэатра оперы і балета — спевакі Я. Петрашкевічута, І. Стасюнас, К. Гутаускас, артысты балета Г. Сабалюскайтэ і Г. Баніс, скрыпач А. Лівант і другія.

22 кастрычніка адбыўся вялікі канцэрт у Акрутовым Доме афіцэраў. Былі выкананы творы літоўскіх кампазітараў, кампазітараў брацкіх рэспублік, рускай і заходняй класікі.

У сімфанічным канцэрте (дырыжор Т. Каламіцава) 23 кастрычніка скрыпач Я. Паўлаускас выканаў канцэрт для скрыпкі з аркестрам Б. Дверыянаса. У канцэрте прыняла ўдзел лаўрэат Сталінскай прэміі Я. Петрашкевічута.

Мінчане цёпла сустралі выступленне артыстаў Савецкай Літвы.

Пачатак сезона ў Гродзенскім тэатры

Сёння, 25 кастрычніка, адкрываецца зімовы сезон у Гродзенскім абласным рускім драматычным тэатры.

У першыя дні сезона будуць паказаны новы спектакль «Напярэдадні» па І. Тургеневу ў пастаноўцы рэжысёра І. Стасеніца і спектакль «Свецкіе, ды не грэе» А. Астроўскага (рэжысёр І. Парамонава).

Калектыў тэатра попоўніўся значнай групай новых артыстаў.

Галоўным рэжысёрам прызначаны І. Папоў.

Новыя кнігі

У Дзяржаўным выдавецтве БССР вышлі з друку і паступілі ў продаж наступныя кнігі:

Янка Купала. Выбраныя творы. Крытычны нарыс В. Івашкіна. Рэдактар Г. Анічін. Тыраж 20 тыс. экз., стар. 944. Цана 17 руб. 75 кап.

Алесь Рылько. Мае сустрэчы. Апавяданні. Рэдактар Я. Брыль. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 179. Цана 2 руб. 90 кап.

Украінская савецкая паэзія. Анталогія. Рэдакцыйная калегія: П. Тычына, М. Клімовіч, М. Нагібёда, Р. Няхай, Т. Масюк, А. Зарыцкі. Тыраж 4 тыс. экз., стар. 403. Цана 10 руб.

Аляксандр Папоўскі. Адновіў праўду. Нататкі пісьмніка аб рускай навуцы. Прамова Н. І. Гранчанкава і Н. Ф. Ярмо-

А ДКРЫТ ПРЫЁМ падпіскі на 1953 год

НА ГАЗЕТУ «ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА»

УМОВЫ ПАДПІСКІ:

на 1 месяц 2 руб. 20 кап. на 6 месяцаў 13 руб. 20 кап.
на 3 месяцы 6 руб. 60 кап. на год 26 руб. 40 кап.

Падпіска прымаецца ва ўсіх гарадскіх і раённых аддзяленнях «Савоздруку», лістаносцамі і ўпаўнаважанымі па распаўсюджванню друку на прадпрыемствах, ва ўстановах, арганізацыях, саюзах і калгасах.

Галоўны рэдактар Васіль ВІТНА.
Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Уладзімір АЛОУНІКАЎ, Алесь БАЧЫЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Васіль БУРНОСАЎ, Настася ГУБАРЭВІЧ, Ірына ЖДАНОВІЧ, Павел КАВАЛЕЎ, Аляксей КУЛАНОУСКІ, Пімен ПАНЧАНКА.